

FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT

KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝ MĚSÍČNÍK | ZDARMA | VIII. ROČNÍK | LISTOPAD 2022

SLAVÍ 8. NAROZENINY

Oslavujte s námi a získejte

HODNOTNÉ CENY

Sledujte nás v listopadu na sociálních sítích a soutěžte každý týden o zajímavé ceny a dárky. Vyplatí se to!

INZERCE FMP 1900/05

Z historie textilnictví ve Frýdku a Místku – Geiringerové – 13. část

Ferdinand Victor Geiringer začal v Místku působit jako zaměstnanec Aloise Lembergera, který z něj vytvořil svoji prodlouženou místeckou ruku. Netušil tehdy, že tato „ruka“ se bez jeho vědomí začne samostatně hýbat a že jí zůstane pod nehty i něco málo z jeho vlastnictví. Při vyslovení jména Geiringer se pak nejednomu textilnímu dělníkovi v Místku začala v žilách prudce vařit krev a tlak vyskokoval povážlivě vysoko.

► Petr Juřák

Surovinové zdroje

Minule jsme se věnovali jednotlivým provozům a strojnímu vybavení továrny fy Geiringer, nyní se zaměříme na její výrobní sortiment.

Bavlněnou přízi firma kupovala především z frýdeckých a místeckých přádelen a pak rovněž z Parmovy přádelny v Tiché u Frenštátu. Ta byla postavena v roce 1907 Leopoldem Parmou a zpracovávala odpadové suroviny. Vyráběly se v ní hrubé příze, které měly velmi dobrou jakost. Mezi další přádelny, které Geiringerovi dodávaly přízi, patřily např. přádelna firmy Brass a spol. v Zábřehu na Moravě a Mautnerovy přádelny v Náchodě a v Rybárpole na Slovensku. Geiringer rovněž kupoval texaskou, brazilskou a východoindickou bavlnu, tu si nechával zpracovávat především v místních, frýdeckých a místeckých, přádelnách.

Produkce

V Geiringerově textilce bylo vyráběno bavlněné zboží rezné,

Pohled na dnes již neexistující tkalcovnu fy Geiringer ve Svadnově-Místku

barevné i upravované, jednalo se např. o ručníky, flanely, kepry a jemnou vroubkovanou tkaninu, tzv. dušestr. Ten byl hrubého a hustého provedení, vyráběl se ze skané, středně jemné osnovní příze a z hrubé příze útkové, byl střední hmotnosti a používal se na výrobu pracovních oděvů a technických textilií.

U Geiringerů byla ve velkém tkána tzv. sáčkovina, což byla tkanina s plátňovou vazbou, z níž se šily sáčky a pytle pro cukrovary, mlýny a solivary. Tyto se šily přímo v závodě, kde bylo pro tento účel vyčleněno 25 šicích strojů. Pro firmu Baťa byly zhotovovány různé druhy textilií, jako byly lemůvky, kepry a vložky do bot.

Na ty si firma Baťa dodávala svoji speciální přízi.

Pro ministerstvo národní obrany bylo vyráběno vojenské prádlo, „štručky“ na vojenské kalhoty, košiloviny, kapesníky, onuce a prostěradla. V roce 1937 došlo k uzavření lukrativní smlouvy s ministerstvem národní obrany na dodávky keprové košiloviny pro armádu. Zakázka byla tak velká, že se firma musela domluvit s dalšími textilkami ve městě (Elzerovou a Landsbergerovou), aby vůbec byla schopna dostát svým závazkům.

Odběratelé

Firma své výrobky prodávala především na domácím

trhu, hlavními odběrateli byli obchodníci se střížným zbožím a již zmíněné mlýny, cukrovary a solivary. Export směřoval do Polska (rezné a podšívkové zboží pro gumovou obuv), Maďarska (sáčkovina), Spojených států amerických (syklovina) a Turecka (modré kepry).

Počty zaměstnanců

V roce 1912 pracovalo v Tkalcovně II. 220 dělníků, později se počet zaměstnanců pohyboval okolo 280, v roce 1937 ve firmě pracovalo 305 dělníků a 16 úředníků a mistrů. Zatímco všichni dělníci byli Češi, polovina mistrů a úředníků byli Němci. ■

INZERCE FMP 1934/02

DOMÁCÍ ZÁPASY

St 23/11-18.00
Šumperk

St 30/11-18.00
Zlín

St 7/12-18.00
Jihlava

Ne 11/12-17.00
Poruba

Nová pravidla parkování. Platba je možná i mobilem

Od října letošního roku jsou do systému parkování nainstalovány i nové „chytré“ parkovací automaty na Zámeckém náměstí a ulici 8. pěšího pluku. Vedení radnice nechalo připravit přehlednější a lépe zorganizovaný systém parkování. Jednotlivá místa pro zaparkování vozidel jsou rozdělena do zpoplatněných zón, v nichž budou parkovací automaty nastaveny podle nových pravidel. Hotovostní i bezhotovostní platby se tak stanou samozřejmostí.

Nová pravidla pro parkování vycházejí z logické zásady: přijet do centra – zaparkovat – vyřídít potřebné – opustit centrum města. Nejbolavějším místem parkování je místecký prostor okolo polikliniky. Stalo se zlovykem, že řidiči zde odstavili svá vozidla na celý den, přestože původním posláním parkoviště bylo, aby svá auta zde odstavovali pouze návštěvníci polikliniky, kteří přijeli na lékařské vyšetření.

Zpoplatněné parkovací zóny jsou rozděleny do tří kategorií:

Lokalitu A, která se nachází na bývalém autobusovém stanovišti; tady bude první půlhodina parkování zdarma, hodinová sazba je nastavena na 10 Kč a celodenní parkování vyjde majitele vozidla na 50 Kč. Druhou lokalitu B tvoří ulice Na Blatnici, Ostravská, J. V. Sládka, Radniční, Těšínská, Jiráskova, oblasti U Ještěra a pošty Sadová, Nádražní, Palackého, Pivovarská a tržiště. Tady řidiči zaplatí za první hodinu parkování 10 Kč a za každou následující 20 Kč. Celodenní stání pak vyjde na 100 korun. Třetí lokalitou C jsou ulice 8. pěšího pluku, U Staré pošty a Zámecké náměstí, kde bude první hodina zpoplatněna 10 Kč a každá další 30 Kč. Elektromobily se značkou začínající písmeny EL budou mít parkování zdarma.

Vedení radnice přitom zastává názor, že se nejedná o zvýšený přísun peněz do městské pokladny, ale o zlepšení možnosti parkování v centru. Cena 10 Kč za první hodinu parkování patří

k nejnižším v celé republice. Ke zlepšení dopravy obyvatel města slouží i dotovaný provoz MHD, který je zdarma. Změny systému parkování se uskuteční i v systému parkovacích (rezidenčních) karet. Ty občané města s trvalým bydlištěm ve frýdecké nebo místecké městské památkové zóně, Frýdek-centrum, získají za roční poplatek 1200 Kč. Navíc si mohou rezidenční kartu zakoupit

také jen na dobu jednoho či více měsíců za poměrnou částku. Podnikatelé za tuto roční kartu zaplatí 6000 Kč. Lze je získat u správce parkovišť TS a.s. na základě následujících dokladů (občanský a technický průkaz, podnikatelé předloží doklad o sídle firmy nebo provozovny). Zásadním krokem je možnost pořízení celoročního parkovacího lístku (pouze v zónách A a B), jehož cena je 3000 Kč. Stávající parkovací karty zůstávají v platnosti.

V říjnu byla dále uvedena do zkušebního provozu platba mobilními telefony. Řidiči naskenují QR kód nebo zadání odkazu <https://fm.parkum.cz>. Tak se dostanou do systému, v němž zadají místo parkování a RZ svého vozidla a provedou platbu kartou, QR kódem nebo prostřednictvím služby Google nebo Apple Pay. Na e-mail obdrží upozornění před vypršením doby zaplaceného parkování, které pak mohou následně prodloužit stejným způsobem. ■

INZERCE FMP 1848/10

FRÝDECKO=MÍSTECKÝ PATRIOT

Registrační číslo MK ČR E 22263 | Vydává: Jiří Vítězslav Sachr
Adresa redakce: S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek
Kontakt: redakce@fmpatriot.cz, 608 832 606, www.fmpatriot.cz | Tisk: MAFRAPRINT, Pavelkova 7, Olomouc
Grafika: Studio 87, Josef Omelka | Distribuce: Česká distribuční k.s. | Nevyžádané příspěvky nevracíme
Za obsah inzerce zodpovídá její zadavatel, nemusí odpovídat názoru redakce
Neoznačené foto pochází z archivu redakce | Datum vydání: 5. 11. 2022 | Náklad: 26 000 ks
Foto na titulní straně: Jiří Vítězslav Sachr

Inzerce vám rád zprostředkuje

Jiří Vítězslav Sachr

Tel.: 608 832 606

redakce@fmpatriot.cz, inzerce@fmpatriot.cz

www.fmpatriot.cz

INZERCE FMP 1849/10

- Tepelná čerpadla alpha innotec
- Kotle na dřevo Blaze Harmony
- Instalace podlahového a ústředního topení
- Plynové kondezační kotle Broetje Heizung

www.hrusatop.cz

BRÜTJE
HEIZUNG

alpha innotec

blaze

Tel.: +420 725 980 764, mail: d.hrusecky@email.cz, Místecká 176, 739 21 Paskov

Mint reality

PRODEJ NEMOVITOSTI JEDNODUŠE.

Společně **prodáme Vaši nemovitost**
přesně podle Vašich přání.

Jsem **Jarka Řeháková**, spolehlivá realitní
makléřka, která naslouchá klientům.

☎ 728 563 795

www.mintreality.cz

GLOSA

Šetříme

Zdalo se mi, že pro napsání sloupku, který právě čtete, mi došel střelný prach, přesněji vhodný a aktuální téma. Nakonec, jak už to v životě chodí, mi ho přihrála náhoda.

Vracel jsem se autem z práce. Pravidelně po osmnácté večer projíždím okolo školy Pod Sovou. V ten okamžik se rozsvítily reflektory, které budově dodávají tu správnou historickou vznešenost. Letmo jsem mrknul na hodinky, bylo 18:15. Osvětleny stály ve své kráse také farní kostel, bazilika i zámek. To mi přineslo vzpomínku na dobu zhruba před deseti, možná i více lety, kdy žádná energetická krize ještě nebyla, a přesto starosta ve Starém Městě šetřil elektrickou energií v obci. V určitém časovém úseku (a zimmím čase) svítila v obci pouze každá druhá pouliční lampa veřejného osvětlení. Nedokážu přepočítat, kolik jeho opatření přineslo do obecní pokladny peněz. Určitě to nebyla zanedbatelná částka, a přitom občanům světlo ani moc nechybělo. Možná by stálo za úvahu, zda by to nešlo udělat i u nás ve městě. Energetická krize na ústupu není!

Za chvíli budou Vánoce a osvětlení ulic města navíc umocní slavnostní výzdoba zářící více než dětské oči štěstím nad rozbalenými dárky. Kde uspořít elektrinu a přitom neztratit pocit, že jsme Vánoce a vše okolo nich pořádně „nezazdili“?

Za minulého režimu byly na každém pracovišti plastové cedule s otázkami a příkazy typu: Nesvítíte zbytečně? Po ukončení práce vypněte elektrické zařízení! Šetřete elektrickou energii! Já k tomu dodávám: Poslední zhasne!

Teď musím vyměnit žárovku. Ta moje na WC prdla.

Martin Sládek

Místek hostil putovní výstavu Paměti národa

Pouze do 2. listopadu hostil Frýdek-Místek putovní výstavu Paměti národa v Moravskoslezském kraji, ta se poté přesunula do Karviné. Společnost Post Bellum, která připomíná významné dějinné okamžiky skrze vzpomínky pamětníků, umístila na náměstí Svobody v Místku řadu fotopanelů s jejich příběhy. Vernisáž v úterý 25. října zahájila spolu s primátorem Petrem Korčem ředitelka pobočky Paměti národa v Moravskoslezském kraji Ida Šimonová, přítomný byl také Zdeněk Matuszek, jehož osobnímu příběhu je věnován jeden z panelů výstavy a studenti gymnázií.

„Výstava je jedinečná tím, že prostřednictvím pamětnických příběhů provázaných s naším regionem představí některé klíčové události 20. století a umožní studentům i veřejnosti díky odkazům na video nahrávky, životopis a fotografie na webu Paměti národa

Co panel, to pohnutý příběh jednoho pamětníka.

poznat hlouběji historii našeho kraje. Pro ulehčení práce pedagogům gymnázií a středních škol jsou vytvořeny pracovní listy s navrženými úkoly. Pro zájemce z řad studentů jsme připravili soutěž o nejlepší myšlenkovou mapu na téma

výstavy, které si sami vyberou. Počítáme s tím, že nejzajímavější práce představíme pamětníkům, kteří jsou stále mezi námi a na výstavu se velmi těší,” prohlásila ředitelka pobočky Paměti národa Moravskoslezský kraj Ida Šimonová. ■

Pietní akt ke státnímu svátku vzniku republiky

Den před svátkem vzniku Československa (28. 10. 1918) položili představitelé města kytice k pomníku prvního prezidenta T. G. Masaryka. Na krátkém pietním

aktu zazněla státní hymna a vystoupily děti pěveckého souboru ZUŠ, které přednesly oblíbenou píseň prezidenta T. G. Masaryka Ach synku, synku. ■

Příspěvek na teplo se vyplácet nebude

V minulém čísle jsme vás informovali o nařízení vlády č. 263/2022 Sb. ze dne 24. srpna letošního roku o příspěvku na úhradu nákladů za elektrinu, zemní plyn a teplo.

Předmětné nařízení bylo zrušeno vydáním nového nařízení vlády č. 299/2022 Sb. z 5. října. Pracovníci DISTEP Frýdek-Místek žádají občany, aby už nezasílali další žádosti o příspěvek na teplo. Příjem formulářů byl zastaven a ani na dříve podané žádosti zřetel brán nebude. ■

INZERCE FMP 1844/10

**Kominictví
BUMBALA**

+420 724 921 728
bumbala.lukas@seznam.cz
www.kominictvibumbala.cz

INZERCE FMP 1949/01

Katolický lidový dům nabízí od 1. 1. 2023

KANCELÁŘE

k dlouhodobému pronájmu

Veškeré informace a prohlídky na tel.: 737 746 476, p. Kohutová

Chcete být opravdu vidět?

FRÝDECKO-MÍSTECKÝ
PATRIOT
inzerce@fmpatriot.cz
mobil: 608 832 606

Frýdek-Místek má knihovnu roku

Ve městě máme být právem na co pyšní. MK Frýdek-Místek získala titul Městská knihovna roku 2022. Cenu si osobně v pražském Klementinu počátkem října převzali zástupci knihovny v čele s jejím ředitelem Tomášem Benediktem Zbrankem.

„Je to pro nás velké překvapení a zároveň velká radost. Ocenění patří všem kolegyním a kolegům za jejich kreativní práci a je pro nás velkou motivací i pro budoucí projekty naší knihovny,“ popsal bezprostřední dojem po vyhlášení ředitel Zbrank. Primátor města rovněž potvrdil, že městská knihovna si titul právem zaslouží a je to současně uznání všem jejím zaměstnancům, kteří se starají

nejen o knihovnické služby, ale také připravují i pestrý program kulturních akcí.

Soutěž organizuje Ministerstvo kultury ČR a ocenění je udělováno na základě dlouhodobých zásluh

o rozvoj knihovnictví v obcích nebo za mimořádný přínos k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb. V letošním roce oslaví frýdecká pobočka 100. výročí od založení. ■

Už brzy tradiční listopadová zabijačka

Letošní tradiční podzimní zabijačka se uskuteční na místeckém nám. Svobody v sobotu 19. listopadu. Hned o dva dny později 21. listopadu budou na obou náměstích vztyčeny vánoční stromy a 25. listopadu zahájena vánoční sbírka. Slavnostní rozsvícení vánočních stromů a zahájení provozu adventního městečka by se měly uskutečnit 27. listopadu. ■

Sdílené elektrokoloběžky Bolt omezí rychlost

Šest míst přibýlo ve městě, kde budou muset nově omezit svoji rychlost koloběžky. Ta původní sice není nijak závratná (25 km/h) ale následky po srážce s chodcem by mohly být určitě fatální.

Proto se radnice dohodla s firmou Bolt, která tento typ alternativní dopravy ve městě provozuje, aby ve vybraných částech Frýdku-Místku byla rychlost omezena na pouhých 15 km/h. Snížená rychlost platila prozatím pouze v památkové zóně, ale teď se radnice rozhodla stanovit další oblasti, kde bude jejich rychlost omezena z důvodu zajištění bezpečného pohybu a pobytu seniorů i dětí. Kromě centra bude nově snížena rychlost u Centra aktivních seniorů, Domova pro seniory (ul. 28. října), Penzionu pro seniory

(Lískovecká ulice) a v rekreační oblasti Olešná. Úplný zákaz jízdy na elektrokoloběžce platí ve skateparku.

Také pro sdílená jízdní kola přinesla novinku další firma Nextbike, která je provozuje. Do oblasti okolo frýdeckého Domu kultury, evangelického kostela, nemocnice a po celé ulici E. Krásnohorské mají cyklisté, kteří vyrazí tímto směrem, 15 minut jízdy zdarma navíc. ■

Jak dopadly komunálky v okolních obcích

V minulém čísle jsme vás informovali o výsledcích voleb ve městě, kdy se „staronovým“ primátorem stal Petr Korč. A jak dopadly výsledky komunálních voleb v obcích, se kterými Frýdek-Místek přímo sousedí?

Z volebních výsledků vyplývá, že se voliči nezabývali stranickou příslušností svých kandidátů, ale dávali přednost jejich programům a zkušenostem. Až na jedinou výjimku, kterou je rovněž staronový starosta obce Dobrá Ing. Jiří Carbol (KDU-ČSL). Ten kandidoval v rámci uskupení Aby Dobrá byla dobrá – KDU-ČSL (pět křesel v OZ). Obec Řepiště povede Rostislav Kožušník, který kandidoval za Sdružení nezávislých Řepiště. To nakonec získalo v zastupitelstvu osm křesel.

V obci Sedliště získal pozici starosty Ing. Jaromír Krejčok (NK) a jeho vítězné uskupení Sedlišťané sobě sedm křesel. Ve Starém Městě starostou zvolili Mgr. Jiřího Roška (NK) za Sdružení nezávislých kandidátů NK, které v obci získalo šest zastupitelských postů. Staříč bude řídit Libor Alex (NK), kde nejvíce hlasů získali Nezávislí pro Staříč a v obecním zastupitelstvu mají dvě křesla. Sviadnovským starostou je Mgr. David Novák, (NK) za Nezávislí za Sviadnov. Ti mají celkem dvanáct zastupitelských křesel. A také v Palkovicích mají staronového starostu Radima Baču (bezpartijní, nezávislý za STAN), jehož kandidátka Nezávislí pro Palkovice a Myslík získala v obci devět křesel. ■

INZERCE FMP 1845/10

INZERCE FMP 1952/01

www.auta-lpg.cz

☞ Montáže LPG
☞ Revize LPG-CNG
☞ Servis

776 226 998**Kunčičky u Bašky 66**

**Kompletní dodávky a montáže nových výťahů včetně výťahů pro invalidy a výťahů do rodinných domů.
Rekonstrukce zastaralých výťahů.
U nás nabízíme individuální řešení.**

**Nejste spokojeni se servisem Vašeho výťahu?
Rádi se o Váš výťah postaráme.**

Pro více informací neváhejte zavolat: tel.: 596 110 572, 737 253 254
AZ VÝTAHY ČR s.r.o. WWW.AZVYTAHYCR.CZ

Srazilili mě na zem. Když jsem pak na zátylku ucítil hlaveň samopalů, málem jsem se podělal...

V minulém čísle se Petr CISOVSKÝ vyznal ze své lásky k motokrosu. V době, kdy ještě sedával ve školní lavici, upravoval v kamarádově dílně svou motorku, kterou získal výměnou za starý fotoaparát. Přes těžké úrazy, které utrpěl na jednom z tréninků a během závalu na šachtě, se vždy uměl porvat s osudem o příležitost. Měl rád peníze – devadesátá léta mu naskytla k jejich získání mnoho příležitostí, někdy až za hranou legálních praktik. Obchodoval s osobními auty, provozoval taxislužbu, dělal ochranku srbskému mafiánovi a v kamionu rozvážel humanitární pomoc do Kosova i vojenský náklad pro americkou armádu na její základny v Iráku. Příliš důvěřoval lidem a to ho přivedlo do exekucí...

► Jiří Vítězslav Sachr

Minule jsme skončili naše povídání okamžikem, kdy jsi utrpěl těžký úraz na motocyklu. Závodit jsi ale nepřestal?

Ne, motorkám jsem zůstal stále věrný. Nějakou dobu to trvalo, než mě lékaři dali dohromady a už jsem zase seděl v sedle. Oficiálně jsem závodil až do roku 1982 – za Rudou hvězdu, později za Svazarm a nakonec už jen rekreačně pro radost. Pamatuješ si, když se v roce 1974 konalo ve Frýdku-Místku mistrovství Evropy? To jsme s kluky připravovali a startovali jako předjezdci. Kolikrát si doma sednu a všechna ta léta mi běží hlavou jako film. Vůně benzínu, řev motoru a prima kamarádi. Dvojčata Jaroslav a Ivan Kmošťákoví, sedminásobný mistr v motokrosu Mírek Hanáček, Břěta Brix, endurář Jirka Murárik, trenér kapitán Borák a spousta dalších chlapů. Všechny nás spojovala láska k motosportu.

Jak vypadal tvůj profesní a soukromý život? Jezdit na motorkách není zrovna nejlevnější koníček.

Po vyučení jsem měl nastoupit jako horník na Důl Paskov, ve třetáku jsme už běžně fáráli se zkušenými chlapy. Na jednu takovou směnu začátkem dubna 1970 jsem ale nešel, měl jsem takový divný pocit... Nebylo mi dobře, tu šichtu jsem zkrátka vybulil. A právě tehdy to tam bouchlo! Z chlapů, kteří tam zůstali, jsem jich pět dobře znal. Vedení učňáku našemu ročníku oznámilo, že nejsme povinováni dodržet naše smluvní závazky a že po absolvování učiliště nemusíme fárat. Využil jsem toho a nastoupil do strojní traktorové stanice v místech dnešního Tesca v Místku. Tam jsem si udělal papíry na traktor a buldozer. Pracoval jsem

na stavbách a melioracích nejen ve Frýdku-Místku, ale i v širokém okolí, kam mě poslali – v Palkovicích ve spodní části sjezdovky, ale i v Opavě na stavbě sídliště. Přes zimu, kdy bylo práce na stavbě málo, nás půjčovali do Starého Města na pilu, kde jsem jezdil s vysokozdvizným vozíkem.

Dlouho jsi tam ale nevydržel...

Byl jsem tam zaměstnán jeden rok – od jara do jara. Zanedbával jsem tréninky. (úsměv) Kamarád mi nabídl, jestli bych s ním nešel pracovat do JZD v Budišovicích, a já na jeho nabídku kývnul. Ubytovali mě v pionýrském táboře, kde jsem mohl mít svou motorku a s tou jsem si to ve volných chvílích rajzoval po okolních lesích. Opět jsem byl ve svém živlu! V družstvu jsem se zdokonalil jako traktorista. Naučil jsem se couvat se dvěma vlečkami, což se mi později, když už jsem jezdil s kamiony, velmi hodilo. Ale ani tady jsem nezůstal dlouho, potřeboval jsem stále změnu. Nastoupil jsem do ČSAD, dodělal si řidičák skupiny C a začal rozvážet zeleninu. Později jsme s kamarádem Jirkou Irglem z Metulovic rozváželi čokoládu ze závodu Zora Olomouc na Slovensko. V pondělí jsme v Olomouci naložili zboží, které jsme měli mít do konce týdne rozvezeno ke všem odběratelům. Makali jsme, stíhali jsme všechno vyložit už za tři dny a pak jsme se do pátku vyvalovali na Zlatých pískách v Bratislavě. GPS ani mobilní telefony neexistovaly, takže nás nikdo neměl možnost kontrolovat. (smích) V čokoládovně nám všeho naložili vždy o něco více a my to na Slovensku směňovali za jiné zboží. Vlastně jsme tehdy nepotřebovali ani peníze. Takový směnný obchod byl všude a všemi tolerován. Všeho bylo nedostatek, profitovali z něj všichni...

Společně se svými obchodními partnery, tureckými Švýcary obchodujícími s ojetinami.

Přestože sis v té době dobře žil, opětovně jsi změnil zaměstnavatele...

Oženil jsem se. Čekali jsme rodinu, ale neměli jsme kde bydlet. Řešením bylo vrátit se na šachtu, která přidělovala svým zaměstnancům nové byty. Nastěhovali jsme se do věžáku u restaurace Morava. Čtyři měsíce jsem makal na staříčské dvojce a pak mě přeřadili na trojku do posádky k Josefovi Kopkovi, která fárála na rekord. Byly tam krásné prachy, dělali jsme směny navíc, ale moje motorka zahálela. Z toho důvodu jsem přešel na pracoviště likvidace starých štol, kde ze mě udělali směnového předáka. Chtěli, ať vstoupím do komunistické strany, dokonce mi dávali placené volno v době závodů. Ale nepodepsal jsem jim to. Asi pak byli zklamaní. (úsměv)

Na šachtě jsi měl další těžký úraz, co se stalo?

Na jedné z šicht mě zasypalo. Vytáhl mě ven se zlomenou pávní a kyčelním kloubem, měl jsem také roztržený kotník. Po roce na plném invalidním důchodu mi ho posudkový lékař zrušil a ponechal mě jen na částečném. Měl jsem stále problémy, stěžoval si, ale dívali se na mě jako na simulanta. V takových chvílích člověk cítí vztek a bezmoc, podobně jsem na tom byl v té době i já. Přes známosti jsem se dostal do rukou k jinému lékaři v ostravské fakultní nemocnici, který zjistil, že mám špatně srostlý kyčelní kloub. Šel jsem na operaci a teprve tehdy mi vše dali do pořádku.

Měl jsi částečný invalidní důchod, to bylo asi spíše na přežití než žít. Jak jsi to zvládal?

Pomohl mi můj tchán Tonda Hanáček, který mi domluvil práci ve Slezanu. Jako tzv. panský kočí jsem dělal rok a půl osobního řidiče tehdejšímu ekonomickému náměstkovi Bedrunkovi. Později jsem si už sám domluvil místo šoféra u ředitele Prefy Paskov Vršky. Vozil jsem ho na jednání po celé republice. Trávili jsme spolu ve voze mnoho hodin. Během jízdy jsme se otevřeně bavili o všem – o ženských, o politice... Zmínil jsem se mu, že mám ve Švýcarsku kamaráda z dětství Jirku Wojnara, se kterým si dopisují, a že mě k sobě opakovaně zve. Řekl mi tehdy: „Tady to půjde stejně srát, věř mi. Seber se, zvedni kotvy a jed!“

Co ty na to?

Začal jsem o tom vážně přemýšlet. Doma nám to přestalo fungovat, manželka nesdílela moji zálibu v motorech. Nebyl jsem ideální manžel, často jsem byl mimo domov, hodně času jsem trávil na cestách. Téměř nic mě tu nedrželo, ale neměl jsem cestovní pas. Jako armádního jezdce mě spolu s dalšími pouštěli do zahraničí jen na hromadnou doložku, a když jsem si později o něj žádal, nedali mi ho. Před jednou z mnoha cest do Prahy na ministerstvo, kde ředitel Vrška předkládal hospodářské výsledky podniku Prefa, mi řekl: „Dones si dvě fotky na pas, já už to nějak zařídím.“ A skutečně, ráno jsem ho dovezl před budovu, kde měl jednání. Ještě předtím si

ode mě vzal obě fotografie, usmál se a dal mi půl dne osobní volno. Když jsem pro něj ve smluvený čas přijel, podával mi cestovní pas na moje jméno s půlročním vízem do Švýcarska. Byl jsem v šoku, nikdy mě nenapadlo, že by to na těch vyšších místech takhle fungovalo!

Takže jsi do Švýcarska vycestoval legálně? Myslel jsem si, že jsi emigroval.

Ne, s československým cestovním pasem a vstupním vízem jsem přijel k Jirkovi Wojnarovi do Sankt Gallenu zcela oficiálně. Psal se rok 1988. Znali jsme se od pěti let a i po jeho odchodu do Švýcarska, kam emigroval v roce 1972, jsme spolu byli v písemném kontaktu. O rok později tam zůstal i jeho brácha Ivan, ještě před nimi tam utekl jejich strýc Jaroslav Pavel. Přezdívali mu tam Erik. Jak už jsem říkal, Jirka mě opakovaně zval k sobě. Psal, že se nebudu muset o nic starat, všechno, co by se týkalo mého pobytu a práce, že zařídí. Velmi dobře se tam uchytil, živil se jako počítačový programátor pro různé společnosti. Vždycky byl intelektuálně zaměřen, už ve škole na své vrstevníky působil jako z jiné planety. Byl jiný než oni, a tak si na něj často troufali. Byli jsme dobří kamarádi, kteří se vzájemně doplňovali. Chránil jsem ho před nimi a občas někomu uštědřil ránu pěsti místo něj. (úsměv)

Jaké byly tvé začátky na Západě?

Měl jsem se opravdu dobře. Jirka mi zařídil pracovní povolení a pobyt. Bydlel jsem u jeho bráchy Ivana, se kterým jsme zajišťovali rozvoz nových osobních automobilů k prodejcem do autosalonů. Seznámil jsem se se spoustou lidí. Získal kontakty z branže, což se mi později velmi hodilo. Když doma v Československu padl

komunismus, začal jsem tady s Ivanem vozit ze Švýcarska ojetiny. Ne nějaké staré vraky, ale zánovní fára, po kterých byl hlad. Skoro jsme nestíhali, takový byl tady o ně zájem. Vydělávali jsme si krásné peníze. Pořád jsem byl ale rozkročen mezi Švýcarskem a Československem...

Jak to myslíš?

Jako bych nevěděl, kde se mám usadit. Ve dvaadesátém jsme si s Břetou Brixem založili taxislužbu. V době, kdy tady jezdili taxikáři ve favoritech, jsme měli dvě audiny, kterými jsme nejčastěji vozili zákazníky na letiště do Katovic nebo do Vídně. Měli jsme i místní klientelu, dařilo se nám. Měl jsem ale zároveň práci i ve Švýcarsku, kde jsem prováděl postřiky polí, a tak jsem si z taxikářiny nechal vyplatit svůj podíl a skončil. Devadesátky byly divoká doba, kdy „střelci“ jako já brali každý kšeft, ze kterého šly prachy. V Itálii jsem krátce dělal ochranku jednomu srbskému mafiánovi, byl jsem namakaný, spoustu času jsem trávil v tělocvičně. Když vypukla válka v Jugoslávii, vozil jsem humanitární pomoc do Makedonie a Kosova.

O tom mi musíš povědět více. Co jste vozili a jak jsi k takové práci přišel?

Tentokrát všechno domluvil Jirkův strýc Erik. V Jugoslávii se naplno rozhořel válečný konflikt a švýcarské speditérské firmy vyčlenily kamiony pro dopravu zboží s humanitární pomocí. Co chybělo, byli řidiči ochotni jet do míst, kde probíhaly zuřivé boje. Asi mám v sobě potlačený pud sebezáchrovy, nabídku jsem přijal a s nákladem léků, příkrývek a zdravotnického materiálu jsem vyrazil...

Kolikrát jsi cestu s humanitární pomocí absolvoval?

Do Makedonie a Kosova jsem jel celkem třikrát. Nepředstavuji si, že je to otázka několika hodin, bylo to docela náročné. Ze Švýcarska přes Itálii, Řecko do Makedonie a později i Kosova. Italové už tehdy přísně kontrolovali povinné přestávky řidiče během jízdy. Já na to kašlal, chtěl jsem být na místě určeném co nejdříve. Při jedné takové kontrole jsem italského policistu uplatil paděsáti švýcarskými franky. Řekl mi, abych půlhodinku počkal až odjedou, a já si to s třínapravovým návěsem svištěl dále na jih. Během druhé cesty mi začal kamion strašně kouřit, odstavil jsem ho a zjišťoval, co se děje. Olej mi tekł po převodovce, vypadalo to zle. Nouzovým telefonem na kraji dálnice jsem si přivolal pomoc. Přijeli karabiniéři, zajistili odtah vozu a návěs přes noc hlídali, aby ho nikdo nevykradl. Mezitím mi chlapi v dílně zajistili nocleh, jídlo a ráno jsem přišel k opravenému vozu. Byli to machři, dělali na tom dvanáct hodin přes noc. Nejkrusnější chvíle jsem ale zažil v roce 1999. Jel jsem tehdy úplně sám, přešel jsem už z území Makedonie do kosovské Prištiny a chtěl večer zaparkovat na místě, které jsem znal z předchozích jízd. Zastavili mě příslušníci modrých příleb a snažili se mě od mého záměru odradit. Upozorňovali mě, že mi kromě nebezpečí ze strany bojující armády, která vozy s humanitární pomocí ostřelovala, hrozí také přepadení ozbrojenými bandity, kterých je prý v okolí plno. Navedli mě k parkovišti, kde měli svou techniku a ozbrojené hlídky. V noci mě probudilo obrovské burácení střel, které nad námi přelétaly. Když jsem ráno viděl na místě, kde jsem chtěl přenocovat, tu spouští, uvědomil jsem si, že mi vojáci UNPROFOR zachránili život. Z toho parkoviště nezbylo nic

než několik kráterů po municích, která na něj dopadla. To ale ten den ještě nebylo všechno...

Co se stalo? Znovu na vás zaútočili?

Byl už podvečer, když mi vyložili náklad. Říkal jsem si: „Se veřejně si vystačím na celý život, už abych byl doma.“ Chtěl jsem od tamtud co nejrychleji vypadnout. Místo abych se šel vyspat a ráno za světla vyjel, rozhodl jsem se, že se nebudu zdržovat a vyrazím na zpáteční cestu ihned. Jako by mi nestačila včerejší střelba a předchozí varování modrých příleb. Jel jsem serpentinami ze Skopje a najednou vidím – uprostřed cesty stál starý volkswagen. Dobržděl jsem, abych do něj nenarazil, až se mi podařilo s celým tahačem zastavit. Odkud se najednou objevili čtyři chlapi se samopaly. Vrhli se do kabiny, chytili mě za límec a surově vytáhli ven z kabiny vozu. Vůbec se se mnou nemazlili. Srazili mě na zem a já si musel kleknout. Když jsem na zátylku ucítil hlaveň samopalu, málem jsem se z toho podělal. Sebrali mi všechny věci včetně oblečení, které jsem měl v kabině. Jeden z těch chlapů pokřikoval: „Go zemame kamionot i go ubivame.“ Řval jsem sevřeným hlasem: „Co ja vam udělal? Já Čeko!“

Neuvěříš, ale asi mi to zachránilo život. Kápo, který celé skupině velel, se ke mně obrátil: „Vie ste češki? Prijatel! Tato raboteše vo Čehoslovačka. Ako ne kažete ništo, možete da odite. Inaku, k' e te ubijam.“

Ukradli mi všechny věci, ale nechali mě s kamionem odjet. Nevzali mi ale peníze. Měl jsem je totiž schované v ponožkách na nohou. I když mě prohledávali, nenapadlo je vyzout mi smradlavé tenisky. Dodnes se mi při té vzpomínce ježí chlupy po celém těle. ■

Pokračování v příštím čísle.

Letní relaxace ve Švýcarsku u Ivana Wojnara, kde Petr Císovský žil.

Pózování na svém cruiseru Suzuki Savage 650. Rok 1999.

Ve studiu se snažíme navodit přátelskou atmosféru, zatím se u nás všichni cítili jako doma

Autorem textů na panelech putovní výstavy Paměť národa v Moravskoslezském kraji, kterou hostilo naše město, je dokumentarista a kameraman ostravské pobočky Paměti národa Tomáš Netočný. I když chtěl být redaktorem v novinách už na gymnáziu, k novinářině se dostal až po studiích šlechtění a genetiky rostlin. Jak probíhá práce s pamětníky i o tom, kde prožil listopadové události roku 1989, jsme si povídali krátce před vernisáží výstavy na místeckém náměstí Svobody.

► Jiří Vítězslav Sachr

Pracuješ jako dokumentarista a kameraman pro Paměť národa. Co předcházelo tomu, než ses k této práci dostal?

Prošel jsem si takovým velkým profesním obloukem. Už na gymnáziu jsem zvažoval, že bych šel společně s kamarádkou Janou studovat žurnalistiku. Bylo čtrnáct dnů před přijímačkami a my seděli v hospodě a přemítali, co tam vlastně budeme dělat. Říkal jsem jí: „Ty nemáš v rodině komunistu, já pocházím z rodiny faráře, vždyť vlastně ani nemáme šanci se tam dostat. A i kdyby ano, o čem budeme psát? Přece se neušpiníme, abychom lidem lhali a sloužili režimu tím, že budeme přinášet informace podle notiček nějakého soudruha. Vždyť je to pitomost!“ Oba jsme usoudili, že by nám to nedávalo smysl, kamarádka šla na studia někam jinam a já šel do Brna na dnešní Mendelovu univerzitu, kde právě otevírali studijní obor šlechtění a genetiky rostlin. Ještě během studia se mi narodil syn Ondra a život nabral mnohem rychlejší tempo. Začátkem devadesátých let jsem zareagoval na inzerci Mladé fronty Dnes, ve které hledali redaktora do nově vznikající ostravské redakce. Z devadesáti uchazečů

nás vybrali tři a mně se otevřela cesta do médií. Později jsem přešel do Hospodářských novin, stál u zrodu internetového portálu aktualne.cz, s Českou televizí jsem spolupracoval jako dokumentarista na volné noze. Zhruba poslední čtyři roky intenzivně natáčím výpovědi pamětníků pro Paměť národa.

Mohl bys popsat, jak takové natáčení probíhá?

Vyhledáváme lidi, kteří jsou nám ochotni vyprávět svůj životní příběh. Ve studiu se snažíme navodit přátelskou atmosféru, aby se u nás cítili jako doma. Pro mnohé je to společenská událost a těší se na to. Někdy jde o svědky historických okamžiků, které se udály v jejich okolí. Dělí se s námi o své vzpomínky na druhou světovou válku, únor 1948, kolektivizaci, sovětskou okupaci v roce 1968, období normalizace, ale i o chvíle, kterým byli přítomni na pracovišti, během vojenské služby nebo jak trávili svůj volný čas.

Používáme metodu eye direct. Pamětník, se kterým vedeme rozhovor, sedí v takovém decentním prostředí, mezi ním a dokumentaristou je kamera a speciální zařízení, které v konečné podobě vytváří v divákovi pocit, že spolu tráví čas u jednoho stolu. Vyprávěči zase

Tomáš Netočný | Narodil se 6. října 1966 ve Starém Bohumíně. Otec pochází z Brna, matka z Rychvaldu, kde sloužil jako farář Československé církve husitské její otec Leonard Bogumský. Po gymnáziu v Ostravě-Porubě chtěl jít na žurnalistiku, nakonec se ale rozhodl pro studia na agronomické fakultě v Brně. Než začal před čtyřmi lety pracovat pro Paměť národa, prošel redakcemi Mladé fronty Dnes, Hospodářských novin, internetového portálu aktualne.cz a na volné noze natáčel dokumentární pořady pro ostravské studio České televize.

umožňuje, aby si vzpomněl i na chvíle, o kterých si už mnohdy myslel, že na ně zapomněl.

Který z příběhů tě něčím oslovil a obzvlášť zaujal? Je z nich některý oproti ostatním výjimečný?

To je strašně těžká otázka, na to snad nelze odpovědět. Od roku 2018, kdy v Ostravě funguje naše studio, jsme natočili rozhovory s téměř třemi stovkami lidí. Každé z těch vyprávění mělo v sobě silný příběh, který mě vždy nesmírně obohatil. Určitě zmíním Jiřího Bartečka z Petrovic u Karviné. Od puberty věděl, že tady nechce zůstat, komunistický režim nazýval čertovský systém. Všichni kromě StBáků a jeho matky věděli, že chce zdrhnout na Západ, a oni ho na vojně nechali sloužit na hranici jako psovoda. Nejenom že jim utekl, ale převedl s sebou ještě dva civilisty. (smích) Dnes žije v Los Angeles, kde má prosperující stavební firmu a dvakrát ročně se vrací do Čech.

Za chvíli proběhne vernisáž panelové výstavy Paměť národa

v Moravskoslezském kraji (rozhovor proběhl 25. října – pozn. autora), která je nainstalována na místeckém náměstí, určitě bych zde chtěl vyzdvihnout i několik místních... Výjimečný je příběh Gertrudy Milerské z Trčince. Narodila se v roce 1933 a měla ještě starší sestru. Jejich otec byl Žid, který se živil výrobou a prodejem deštníků. Poté co se stal Trinec součástí německé říše, putoval hned prvním transportem do koncentračního tábora v Osvětimi, kde zahynul. Matka, která byla polská katolička, měla být ušetřena, ale na obě dcery se vztahovaly norimberské zákony. Maminka využila svých známostí a podařilo se jí zařídit, že doklady obou sester zmizely z těšinské matriky. Pro úřady přestaly dívky existovat a celou válku je pak ukrývala ve sklepe čínžovního domu, kde žila. Ve sklepe strávily šest let, samy se naučily číst a psát a do školy nastoupily až po osvobození. I po válce jí ovšem někteří na pracovišti v železárnách dávali znát, že je Židovka. Chovali se k ní s despektem.

Tomáš Netočný spolu s chartistou Zdeňkem Matuszkem a sestrou Miriám během vernisáže na místeckém náměstí.

Další silný příběh nám vyprávěl místní rodák Zdeněk Matuszek. Jako téměř sedmnáctiletý student Gymnázia Petra Bezruče v Místku se nechtěl smířit s dehonestující kampaní proti signatářům Charty 77. Z rámců obrazů s tehdejšími prezidentem Gustavem Husákem vyjmul v několika třídách jeho portréty a zničil je. Z okna učebny ve druhém patře vyhodil bustu V. I. Lenina a na stěnu školní chodby napsal metrovým písmem nápis Vivat Charta 77. Ze školy byl vyloučen a dostal doživotní zákaz studia na všech středních školách v Severomoravském kraji. Sám později Chartu také podepsal. Také jemu je věnován jeden z panelů putovní výstavy.

Ne každý ale musel být hrdinou, důležitá jsou i svědectví, jak vypadal běžný život na vesnici nebo ve městě. Jsou pro budoucí generace důležitá a je potřeba, abychom je měli zaznamenané. Letos v létě jsme nahrávali vyprávění stoleté Zdeňky Zavřelové z Bílovce. Do nejmenších detailů nám líčila příjezd Adolfa Hitlera do Brna, kde prožila své mládí, i předchozí léta v Sudetech na Jesenicku. Úžasné je také svědectví Marie Voznicové o pracovních podmínkách v karvinské koksově Dolu ČSA, kde pracovala jako mazačka výtlačných systémů koksárenských baterií. I chlapi, kteří fárali v dole, se vyjádřili, že by tu práci nezvládli. V Ostravě tyto příběhy pracovní nazýváme Ženy v pekle.

Zůstáváš s hosty studia v kontaktu i po natáčení?

Jak už jsem říkal, pamětníků, se kterými jsme nahrávali v Ostravě, jsou skoro tři stovky. Rádi bychom zůstávali v bližším vztahu, ale není to úplně možné. S řadou z nich jsme přesto v osobním kontaktu i nadále, s řadou v jakoby pracovním vztahu a s dalšími jsou v kontaktu naši kolegové a dobrovolníci, kteří s nimi pracují v rámci projektu Centra pomoci Paměti národa, které vzniklo v průběhu pandemie covidu. Oslovují je, zda něco nepotřebují, zajistí jim nákupy, návštěvu lékaře nebo si s nimi jen popovídají. Tam už to jde ale mimo mě a další dokumentaristy...

Natáčíte také příběhy bývalých prominentů a příslušovačů režimu?

Samozřejmě, teda snažíme se o to. Rádi bychom měli ve studiu všechny tehdejší pohlaváry, agenty StB, ale i zaměstnance a důstojníky StB. Z pochopitelných důvodů se to spíše nedaří, nechce se jim. Jsou výjimky, které známe z vysílání rozhlasu v pořadu Příběhy 20. století redaktora Adama Drdy, kdy se rozhodnou veřejně promluvit, protože už dosáhli určitého věku a chtějí se zbavit špatného svědomí. Také bych chtěl přimět k výpovědi lidi jako Jaromír Nohavica, o kterém se prokazatelně ví, že jeho spolupráce s StB nebyla jenom na oko, ale že skutečně donášel. Tyto osoby to ale striktně odmítají.

V době před listopadem 1989 se lidé vyjadřovali jinak na veřejnosti a jinak doma ve svém soukromí. Bylo tomu tak i u vás doma?

Do jisté míry ano, nebyli jsme žádná disidentská rodina. I když v církevních kruzích husitské církve, kde působil jako farář můj dědeček, existovalo něco jako alternativní skupina křesťanské mládeže. Otec s matkou se ale veřejně nijak neprezentovali svými názory, nabádali nás se sestrou, abychom si ve škole dávali pozor na jazyk. Něco jiného to pak bylo doma – poslouchali jsme všichni Svobodnou Evropu a Hlas Ameriky. Já nosil delší vlasy, zelený mantl, boty semišky a somradlo přes rameno – nikdo nemohl pochybovat, na kterou stranu barikády patřím. (úsměv) K tomu se váže příhoda z gymnázia. V první polovině osmdesátých let rozmísťovali Sověti ve vojenském prostoru Libavá jaderné rakety SS-20. Se spolužákem jsme v noci před školou posprejovali chodník nápisy „Pryč s raketaми SSSR z ČSSR“. Ráno bylo ve škole pozdvižení, všude bylo plno policajtů a do hodiny bylo naše graffiti odstraněno. Když jsme to tam nastříkali za týden podruhé, pozval si nás do kabinetu profesor dějepisu a tělocviku Zdeněk Moravec. Řekl nám: „Hoši, dobrý, ale už to fakt smrdí!“ Měl nás dobře přečtené, jeho samotného vyhodili po roce 1968 z filozofické

Bývalé mluvčí Charty 77 Dana Němcová a Květa Princová (vpravo) spolu se severomoravskými chartisty Janem Králem a Ivo Mludkem. Stojící je Tomáš Nетоčný z Paměti národa.
Foto | archiv Tomáše Nетоčného

fakulty v Bratislavě a z milosti ho nechali učit u nás na porubském gymnáziu.

Blíží se výročí listopadu 1989. Vzpomeneš si, jak jsi tyto události prožíval? Kde jsi byl a co jsi tehdy dělal?

Mám to v živé paměti, byl jsem na vojně. V říjnu jsem narukoval ke strážní rotě do Sklené pri Handlovej. Sedmnáctého listopadu byl pátek, poprvé jsem se dostal načerno k rodině domů. Bydleli jsme u manželčiny rodičů a večer sledovali televizní zprávy, ve kterých přinesli první reportáž z Albertova. Nemohl jsem uvěřit, když jsem na obrazovce viděl studenty s transparenty Svobodné volby a Pravda zvíťazí. Zapnul jsem si rozhlasový přijímač, kde jsme měli naladěnou Svobodnou Evropu. Ti už vysílali zpravodajství o krvavém masakru na Národní třídě, později o údajné smrti Martina Šmída. Celý víkend jsem strávil v Ostravě poslechem zpráv. Všechno se dávalo do pohybu...

V neděli večer jsem se musel vrátit k posádce na Slovensko. Vzal jsem si s sebou tranzistor, abych mohl dále poslouchat zprávy. Kluci na rotě samozřejmě o ničem nevěděli, seznámil jsem je se situací, rádio s naladěnou Svobodnou Evropou už jsme měli zapnuté nepřetržitě. Aniž by to spolu nějak souviselo, odpoledne nám jeden lampasák oznámil, že druhý den pojedeme na školení absolventů vojenské katedry do Olomouce. Tam jsem si v novinách přečetl první necenzurované

zprávy. Svobodné slovo a Lidová demokracie psaly o stávce studentů a divadelníků. Poprvé se v článcích objevovalo jméno Václava Havla – do té doby naprosto nemyslitelné. Na štábu, kde mělo probíhat týdenní školení, se nás sešlo kolem stovky. Během prezentace přítomných nečetli moje jméno. Ozval jsem se. „Když jsme vás nečetli, nemáte tady co dělat. Vraťte se ke své posádce, soudruh!“ řekl mi lampasák a já místo na Slovensko zamířil domů do Ostravy, kde jsem se ještě ten den zúčastnil prvního shromáždění před Divadlem Jiřího Myrona.

Celý týden jsem prožíval revoluční atmosféru v Ostravě. V Olomouci si mysleli, že jsem se vrátil do Sklené, tam si zase mysleli, že jsem v Olomouci. (smích) S balíkem cyklostylovaných letáků a tiskovin jsem se v sobotu připojil ke klukům vracejícím se ze školení na Slovensko.

V neděli, den před generální stávkou, probíhala v Praze na Letné obrovská demonstrace, kterou už přenášela v přímém přenosu televize. Byli jsme v Handlově v hospodě, kde seděli horníci. Rozdával jsem jim tiskoviny a letáky, které jsem přivezl z Ostravy. Zírali na mě, na televizi a zase na mě. Najednou se zvedl ze židle jeden z nich – takový hromotluk, a řekl: „Kdo idě – idě, kdo něidě – něch sedí.“ Zvedlo se nás asi dvacet. Vyšli jsme ven a za skandování hesel „Svobodu, svobodu“ a „Něch žije Havel“ jsme v mrazu kráčeli ulicemi podvečerní Handlově... ■

Chcete se stát součástí projektu Paměti národa? Podělit se o své vzpomínky? Máte ve svém okolí někoho, kdo se stal svědkem zajímavých událostí, jehož životní příběh je inspirativní pro další generace a neměl by být zapomenut?

Kontaktujte nás na e-mail redakce@fmpatriot.cz nebo telefonicky na čísle 608 832 606.

Nové lavice v kostele sv. Jana Křtitele

Sbírka Daruj F-M, do níž přispěli dobrovolní dárci i radnice za účelem pořízení nových lavic v kostele sv. Jana Křtitele, byla zahájena 1. dubna letošního roku. Na transparentním účtu se nakonec za dobu šesti měsíců sešla pravidly stanovená maximální částka ve výši 212 000 Kč, kterou magistrát navýšil z městské pokladny na konečných 412 408 korun.

Původní lavice byly v minulosti zajištěny z dalších kostelů a kaplí v okolí města; slohově ani materiálově nevyhovovaly, včetně kapacity. Díky novým se kapacita zvýšila ze 115 na 160 míst k sezení, byly vyrobeny na zakázku v chráněné dílně sv. Alexandra v Ostravě-Kunčičkách. ■

Opravený kříž na Vršavci dostal požehnání

Požehnání opravených božích muk v místní části Nové Dvory-Vršavec, se uskutečnilo v pátek 21. října za účasti primátora města. Boží kříž byl renovován a doplněn o chybějící části včetně opravy podstavce, vyčištění kamene a obnovy zašlých písmen.

Původní kamenný kříž poničil v roce 1957 vichřicí stržený strom. Vršavečtí jako náhradu přinesli ze hřbitova v Sedlišťích náhradní železný kříž a usadili ho na místo původního. Na obnovu barokní památky měla přispět dotace z ministerstva kultury, ale ta nebyla schválena. Město ze svého rozpočtu uhradilo částku 168 tisíc na zachování této kulturní památky. Do konce letošního roku by měly být ukončeny obnovy dalších sakrálních památek na

území města. Jedná se o kapličku na Bruzovské, sloupovou kapličku

na ul. ČSA a pískovcový kříž na lískoveckém hřbitově. ■

Členové nového zastupitelstva města složili 31. října slib

Slib nových členů Zastupitelstva města Frýdku-Místku pro volební období 2022–2026 byl

hlavní náplní ustavujícího zasedání, které se uskutečnilo 31. října. Nově zvolené zastupitelstvo dále

schválilo program ustavujícího zasedání a jednací řád zastupitelstva pro nadcházející volební období. ■

Výstava kronik klubů seniorů ve městě

Výstavu kronik mapujících dlouholeté působení klubů seniorů na území města i v jeho příměstských částech Lískovec, Skalice, Chlebovice a Zelinkovice byla v polovině října zahájena v Centru aktivních seniorů na Anenské

ulici v Místku. K dispozici jsou návštěvníkům k dispozici kroniky jedenácti městských a příměstských klubů, které přibližují dění a dlouhodobou historii akcí našich seniorů. Výstava potrvá do 30. listopadu. ■

INZERCE FMP 1936/01

Dluhy jako začarovaný kruh?
Poradíme Vám - zdarma a nezávazně!

V rámci akce

Den bez dluhů
jsou Vám k dispozici naši poradci **celý listopad!****Bezplatná linka 800 70 08 80**(Dostupná celý listopad, ve všední dny
od 8:00 do 16:30)**Kontaktní formulář na www.nasedluhy.cz**

(Během listopadu nám pošlete Vaše dotazy)

Dluhu Vás nezbavíme, ale zodpovíme Vaše otázky
a pomůžeme Vám s hledáním řešení Vaší obtížné finanční situace.

**Zcela zdarma Vám zjistíme, jestli jsou na Vás
vedeny exekuce!**

Patron akce:

800 70 08 80 (bezplatná linka)**www.nasedluhy.cz**

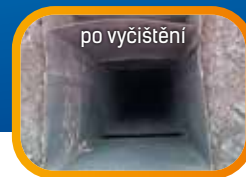
INZERCE FMP 1916/03

CÍTÍTE, CO VAŘÍ SOUSED?

před čištěním

po vyčištění

V nečistých odvětrávacích šachtách jsou bakterie, plísňe,
alergeny, choroboplodné zárodky, karcinogeny.

- Čistíme a dezinfikujeme odvětrávací šachty
- Opravujeme střešní ventilátory

**Zadarmo Vám uděláme kontrolu
jedné šachty kamerou**

+420 601 153 200**www.plicedomu.cz**

Obdivuji poctivou práci našich předků, říká absolvent Střední školy řemesel ve Frýdku-Místku Tomáš Wojnar

Devatenáctiletého Tomáše Wojnara jsme zastihli na pracovišti ve staroměstské části Třince Borku, kde v současnosti pracuje na rekonstrukci jedné ze dvou sto pětácti let starých památkově chráněných roubenek. Vzniká zde unikátní skanzen, který má budoucím návštěvníkům přiblížit, jak se zde v minulosti žilo. Práce mu jde dobře od ruky, už na první pohled je patrné, že je nejen plnohodnotným členem sešlapané party tesařů ze Vsetína, ale hlavně že ho práce opravdu baví. Jeho cílem je splnit si svůj sen – chce si na stavbě vydělat na vlastní živnost kolaře. V minulém školním roce dojížděl na praxi do Nového Hrozenkova k jednomu z posledních mistrů v tomto oboru Augustinovi Krystyníkovi.

► Jiří Vítězslav Sachr

Ve frýdecko-místecké střední škole řemesel ses vloni úspěšně vyučil, s vyznamenáním jsi absolvoval učební obor tesař. Kdo tě k práci se dřevem přivedl? Navazuješ snad na rodinnou tradici?

Vůbec ne, žádná taková u nás v rodině není. Tatínek se vyučil pro zemědělství, ale celou dobu pracuje ve zdejších železárnách. Popravdě, vždyť já se chtěl původně stát vojákem z povolání, impulzem pro mě byla návštěva Dnů NATO na ostravském letišti. Mám ale vrozenou oční vadu, a to mě pro armádu diskvalifikovalo. Ke dřevu jsem poprvé přišel jako čtyřletý kluk v naší domácí dílně, kterou vybudovali dědeček se strýcem. Strýc se věnoval modelařině, stavěl nádherné modely lodí, dědeček vyráběl pro své potěšení dřevěné vázčky a různé dekorativní předměty. Velmi mě bavilo sledovat ho při

práci, podával jsem mu dláta, další nářadí a materiál. Obdivoval jsem ho. Aniž by mi někdo vštěpoval do hlavy úctu ke zručnosti a umění našich předků, zcela přirozeně to ve mně zakořenilo.

Proč ses rozhodl pro frýdecko-místeckou školu řemesel?

Rozhodoval jsem se mezi školami v Havířově, Petrovicích u Karviné a ve Frýdku-Místku. Hned z několika důvodů zvítězila Střední škola řemesel ve Frýdku-Místku a řečeno optikou mého dnešního vidění, byla to pro mne opravdu nejlepší volba. Zázemí školy a vybavení dílen jsou na špičkové úrovni. Jako zcela zásadní pro mou profesní budoucnost spatřuji v přístupu vyučujících a spolupráci školy s živnostníky a firmami, kde učni získávají své první praktické zkušenosti v oboru. Učitel odborného výcviku Jan Hruška mi po návštěvě jedné z akcí v Rožnově

pod Radhoštěm zprostředkoval praxi u vyhlášeného mistra kolaře Augustina Krystyníka, ke kterému jsem nastoupil ve třetím ročníku. To byla pro mě opravdová výzva!

Co ti praxe u kolařského mistra přinesla?

Pan Krystyník je posledním kolařem na Valašsku, opakovaně byl oceněn titulem podnikatel roku. Seznámil jsem se u něj s prací na pásové pile a společně jsme vyřezávali loukotě, které mě naučil

ohýbat. Pracovali jsme na prestižních zakázkách, vyráběl dřevěná kola pro drožky, kočáry a staré historické hasičské vozy, které i kompletně restauruje. Naskytla se mi tak jedinečná příležitost nahlédnout do tajů tohoto starého řemesla. Měl ke mně důvěru, kterou jsem nechtěl zklamat. Snažil se mi předat maximum svých profesních zkušeností. Je jedním z posledních mistrů svého oboru, a jak sám říká, rád by vychoval své následovníky a předal jim své řemeslo. Mrzelo mě, že jsem už nemohl být u závěrečných prací na restauraci starých velkých sání. Velmi jsem o to stál, ale měl jsem v té době závěrečné zkoušky ve škole. Dohodli jsme se, že si vyřídím vlastní živnost a budeme pokračovat v naší spolupráci. Proto jsem také nyní na této stavbě. Potřebuji si vydělat na dodávku a další vybavení, také na to, abych mohl žít na Valašsku a společně s mistrem Krystyníkem pracovat na společných zakázkách, zdokonalit se v oboru a navázat na jeho kolařskou tradici. Obdivuji poctivou ruční práci našich předků, preciznost a dokonalost jejich díla. Chci se jim vyrovnat a uchovat jejich odkaz i pro naši budoucnost. Také v tom pro sebe vnímám přínos střední školy řemesel, formovala mě nejen jako budoucího řemeslníka, ale také jako člověka.

„Naše škola připravuje žáky v oblasti elektrotechnické, dřevozpracující i ve sféře stavebních oborů, a to formou maturitních oborů, učebních oborů i nástavbového studia. Specializace a profílce školy je vzájemně propojený systém tříletých a čtyřletých oborů včetně nástavbového studia. Máme tři maturitní obory, elektrotechnika, stavebnictví, nábytkářská a dřevařská výroba. Dále nabízíme učební obory – elektrikář, instalatér, truhlář, tesař a zedník a dva speciální obory strojírenské práce a kuchařské práce. Na pracovním trhu naši studenti nacházejí široké uplatnění, o řemesla je v poslední době velký zájem. Třeba instalatér, zedník nebo řemeslník si v dnešní době vydělají i čtyřicet tisíc čistého, pokud dobře pracují. Naše škola má špičkové vybavení pro výchovu odborníků, pro zájemce o kvalitní řemeslo je rozhodně dobrou adresou.“

Mgr. Petr Solich, ředitel Střední školy řemesel, Frýdek-Místek, p. o.

Zveme vás na dny otevřených dveří,

**kteří proběhnou v pátek 25. 11. 2022 (od 8:00 do 17:00 hodin)
a v sobotu 26. 11. 2022 (od 8:30 do 12:00 hodin)**

Střední škola elektrostavební a dřevozpracující, p. o., Pionýrů 2069, 738 01 Frýdek-Místek
Vladimír Švidrnoch, tel.: 558 421 203, 728 979 399, e-mail: svidrnoch@ssed-fm.cz, www.ssed-fm.cz

DIVADLA

Nová scéna Vlast

6. 11., 15:00 Cesta za pokladem

Děti zažijí spoustu dobrodružství s pirátem Mikym-dřevěnou nohou a pirátkou Marcelínou. Na tajuplném ostrově najdou poklad, zatančí si s divochem Pátkem, zazpívají ze zvířátek z džungle a pak zjistí, že největší poklad, který člověk má, je zdraví, přátelství a láska. Uvádí Divadlo tety Chechtaliny.

8. 11., 19:00 Caveman

One man show, která vtipně pojednává o tom, co dělá muže mužem a ženu ženou, o rozdílech mezi námi, o lásce, partnerství a vtipně utajených kvalitách obou pohlaví. Komédie, u které nezůstane vaše bránice v klidu! Hraje: Jan Holík

13. 11., 15:00 Letem světem s malým ptačím kabaretem

Písničky, scénky, říkanky a tanečky. Asijský jeřábův závod s větrem, interview s tučňáky z Antarktidy, jihoamerický karneval s papoušky, severoamerický gangsterský příběh krocana a slavíka, jak vzniknul australský ptakopysk, strhující africký rytmus pštrosů i šanson evropských vrabců. Uvádí Řád červených nosů.

20. 11., 15:00 Smolíček a jezinky

Připravte se na fotbal, na vstávání se sluníčkem a dozvíte se, kdo je „Smolda a Slůňo“. Bude se vařit, tančit i učit psát a číst... tak vzhůru do pohádky. Někdo se stane stromem, někdo muchomůrkou, někdo mraveništem a všichni se naučí, jak přivolat jelena. Uvádí divadlo Kejkle.

13. 12., 19:00 Tam a zase zpátky

Travesty divadelní show s výpravnou scénou i kostýmy, nabitá tancem, hudbou, imitací, činohrou a s pořádnou dávkou zábavy. Uvádí skupina Screemers.

Čtyřlístek, divadlo na Slezské

12. 11., 10:00 Myška Klárka, veverka Terka a děd Věšed

Autorská interaktivní loutkoherecká pohádka, ve které se děti nejen něco nového naučí, ale i pobaví, zazpívají si a stanou se i součástí představení. Hraje Divadélko Ententýky.

12. 11., 15:00 Pohádka o Koblížkovi

Autorská úprava klasické pohádky v kombinaci herce a loutky. Hraje Divadlo Milana Šťastného z Dobroslavic.

13. 11., 15:00 O perníkové chaloupce

Loutkoherecká pohádka na motivy stejnojmenné hry Kamila Horáka. Hraje DUO – Divadlo u Ostravice Frýdek-Místek.

19. 11., 15:00 O poctivém loupežníku Lotrandovi

Premiéra činoherní pohádky ze zpěvy na motivy příběhu Karla Čapka o starém loupežníku Lotrandovi a jeho synkovi Lotrandovi mladším, který se nakonec loupežníkem nestal. Hraje Místecké divadlo PROZATIM Frýdek-Místek.

19. 11., 19:00 Dům tety Agáty

Derniéra komediální detektivky. Soukromý detektiv Evžen Mýdlo nás zavede do vykičeného domu ve 30. letech 20. století, kde bude řešit záhadu ztraceného prstenu se vzácným diamantem samotné bordelmamá Agáty! Hraje DS KuKo F-M.

Společenský dům U Máně, Řepiště

14. 11., 19:00 Do pyžam!

Co se stane, když se setkají manžel, manželka, milenec a milenka u jedné večere? Komédie plná zmatků, zámen a nedorozumění v režii Aleny Dunatové. Hraje Divadelní spolek D.N.A.

Kulturní dům Palkovice

19. 11., 18:00 Pozor, natáčíme!

Uměte si představit, že jdete večer rozjímat do divadla a jak se zhasne, zjistíte, že jste jedním z komparzistů, protože jste se právě ocitli na natáčení filmu? Právě takový zážitek si bude odnášet divák z představení francouzské komedie G. Sibleyrase a P. Haudecoera Pozor, natáčíme!, kde nic nevychází podle plánu. Hraje divadelní spolek Sokol na prknech Metylovice.

KINA

Kino Vlast

5. 11., 17:00 Adam Ondra: Posunout hranice

5. 11., 19:00 Il Boemo

6. 11., 10:00 Princ mamánek

6. 11., 17:00 Šoumen krokodýl

6. 11., 19:00 Hranice lásky

7. 11., 16:30 Spolu

7. 11., 19:00 Já hrobař

9. 11., 10:00 Trojúhelník smutku

9. 11., 17:00 Vražda v Londýně

9. 11., 19:00 Black Panther: Wakanda nechť žije

10. 11., 17:00 Black Panther: Wakanda nechť žije

SŠ řemesel

13. 11., 13:30 Fenomén uzdravení

Promítání 3dílného dokumentárního filmu, ve kterém vypovídají osoby uzdravené pomocí učení Bruno Gröninga, známého německého léčitele, který v poválečné době 20. století uzdravil tisíce lidí. Ve filmu hovoří také lékaři a psychologové, kteří se přesvědčili o účinnosti této cesty ke zdraví a harmonii v životě.

Další program na www.kulturafrfm.cz

KONCERTY

Národní dům

9. 11., 19:00 Slovak Sinfonietta & Teo Gertler

Štátní komorní orchester Žilina (Slovak Sinfonietta) patří k nejvýznamnějším orchestrům mozartovského obsazení v Evropě. Spolu s ním se představí i mimořádně talentovaný 14letý slovenský houslista Teo Gertler, laureát mnoha mezinárodních houslových soutěží, který několikrát spolupracoval s hvězdami jako Plácido Domingo, Andrea Bocelli či Vladimír Špivakov.

17. 11., 19:00 Podzimní koncert Symfonického orchestru Frýdek-Místek

Podzimní koncert Symfonického orchestru Frýdek-Místek se ponese na vlnách českého i světového romantismu. Koncert bude zahájen předehrou k operě Čarostřelec německého skladatele C. M. von Webera, po které bude následovat klarinetový koncert f moll švédsko-finského skladatele a klarinetisty B. H. Crusella v podání výborného klarinetisty Ondřeje Jančí. Ve druhé polovině koncertu zazní 1. řada Dvořákových Slovanských tanců, které lze právem považovat za jedno z nejoblíbenějších děl českého romantismu.

18. 12., 19:00 Aneta Langerová – Dvě slunce

Aneta Langerová se po vzácném čase Na Radosti vydala domů do svého nitra a stala se pozorovatelem nových příběhů.

Klub Stolárna

5. 11., 19:30 Big Blast! Band – Souboj bigbandů

Big Blast! Band a vratimovský Big band předvedou své nejlepší kusy.

10. 11., 20:00 Behind The Door

Frýdecko-místecká formace se svou dávkou jazzové muziky.

Hudební klub Stoun

5. 11., 19:00 Hity 18 plus

11. 11., 21:00 Nolse w/ Skyline (Live!)

12. 11., 21:00 Charge: UP 1st Edition

17. 11., 20:00 Na stojáka

Vystoupí Karel Hynek, Pavel Tomeš a Tigran Hovakimyan

18. 11., 21:00 Black Friday

Metalfest, v rámci kterého vystoupí Praselizer, G.O.R.E., Melancholy Pessimism.

19. 11., 21:00 Resonance

25. 11., 21:00 Nolse w/ Killer Hertz

26. 11., 21:00 Hity ze záhrobi 18 plus

2. 12., 21:00 Citron

Kapela Citron a jejich turné Supi se slétají. Každý návštěvník koncertu obdrží CD singl skupiny.

3. 12., 21:00 Cocotte Minutte

Vystoupení jedné z neúspěšnějších crossoverové formace.

17. 12., 21:00 K. M. Tichá & Bandjeez

Vánoční koncert Kateřiny Marie Tiché & Bandjeez.

Zkušebna Art Club (ul. Heydukova)

5. 11., 19:00 Elektrick Mann

Čas letí, a tak jsou zde Elektrick Mann opět po roce pro vás.

11. 11., 18:30 Mucha + Biograph

Pseudopunková Mucha je formace sdružená kolem podivínské písničkářky Nikoly Muchové, která se dostala do širšího povědomí nevybíravým vystupováním, podivným účesem a zejména svými písněmi oslavujícími mužskou neschopnost, genderovou nespravedlnost, různé úchytky a jiné podivnosti života.

12. 11., 20:00 Grunge

Koncert seattleovského stylu naservírují kapely Migréna, A stali se ovčí, Woo Doo.

16. 11., 20:00 Pumpa

Pražská rocková skupina, v jejímž čele stojí kytarista Michal Němeček.

18. 11., 20:00 Quartier Libre (FR) + Allskapones

Quartier Libre je krásná parta magorů z Francie hrající punk, ska, oil a punky-reggae.

19. 11., 20:00 Plexis + Čertův punk + V.V.Ú.

+ Poslední možnost

24. 11., 19:00 James Call & DJ Risto

VÝSTAVY

Muzeum Beskyd

do 6. 11. 11. Beskydské trienále řezbářů

Rozsáhlá nesoutěžní přehlídka řezbářských prací vstoupila do druhého desetiletí. Vedle známých jmen představují svou tvorbu také nové tváře tohoto uměleckého oboru včetně nejmladšího z vystavujících Vojty Kačmaříka.

do 20. 11. Haló?!

Možnost dorozumívání na dálku bereme dnes jako běžnou součást života. Mobilní telefon v kapse či kabelce má dnes přitom téměř každý. Seznamte se s historií a vývojem telefonů od jejich vzniku až do současnosti.

Galerie Věž

do 30. 11. Jan Adamus + Ondřej Bělca: Skrz

Multimediální výstava interpretuje vertikální osu svatojánské věže až do svého maxima. Instalace pracuje s výtvarnými elementy kruhu, spirály a světla. Vnější světelná spirála vyznačuje těžební bod, směr vrtu a podobně jako maják upoutává pozornost na kilometry daleko. Vnitřní audiovizuální instalace vytváří iluzi průniku skrz zemský povrch, jeho jádro a odhaluje překvapivé nálezy v dosud neprozkoumaných hlubinách. Posláním této umělecké intervence je proměna vnímání svatojánské věže ve všech jeho měřítkách: objekt – architektura – město – planeta. Výstava je přístupná v pátek 15–18 hodin, so-ne 13–18 hodin.

Nová scéna Vlast

od 8. 11. Veronika Čechmánková – Datura Match

Tvorba Veroniky Čechmánkové se vyznačuje hravostí, která se v sérii Datura Match poprvé stává i jejím explicitním tématem a zachycuje zážitek výhry: povznášející euforii, pomjívě nadšení, dočasné opuštění skutečnosti a opojný pocit, jako by bylo možné vzlítout. Vernisáž proběhne 8. 11. v 17:00 hodin, výstava je ke zhlédnutí do 4. 12. 2022 v běžné provozní době kina Vlast.

Zkušebna Art Club (ul. Heydukova)

3. 12., 18:00 Vernisáž obrazů Daniela Noska

Daniel se kreslení pro zábavu věnuje už od základní školy. Do obrazů, které maluje v průběhu posledních dvou let, vkládá své myšlenky a po-

city. Tvoří olejem na plátno a fixou na papír kresby inspirované Picassem. Výstava je k prohlédnutí na každé naší akci od 18:00 až do brzkých raních hodin.

KD Frýdlant nad Ostravicí

od 21. 11. **Veselé léto**

Výstava českotěšínské výtvarné skupiny Osmička nám představí sondu do výtvarného života našich sousedů.

Včelařské muzeum Chlebovice

Pro veřejnost otevřeno čt-pá: 13:00-17:00, so: 9:00-12:00 hodin. www.vcelarskyareal.cz

OSTATNÍ

Muzeum Beskyd, Zelený dům

10. 11., 16:30 **Železářny v Bašce**

Přednáška věnovaná významným, ale méně známým železářnám.

18. 11., 16:30 **Proměny Frýdku**

Přednáška o tom, jak se v průběhu času měnily zákoutí a ulice Frýdku.

Knihovna Místek

8. 11., 16:30 **Edvard Munch aneb těžkomyslná expresivní malba**

Munchovy obrazy jsou zaplněny smutkem, bolestí, existenciální nejistotou a strachem ze smrti, a přesto patří k dílům, které od doby svého vzniku do současnosti stále inspiřují a fascinují. Přednáška Martina Mikoláška.

15. 11., 17:30 **Dům poezie Bohumila Pavloka**

V pořadu věnovanému stému výročí narození a dvacátému výročí úmrtí

spisovatele, básníka, překladatele, literárního kritika a pedagoga z řepišť vystoupí Olga Szymanská a Jana Klečková.

28. 11., 18:00 **Dedikace a Podarunky**

Slavnostní uvedení sbírky (dvojnásobky) básničky Radany Šatánkové. Jako host zahraje a zazpívá René Souček. Pořádá spolek Krasomil a MK Frýdek-Místek.

Hudební hospůdka U Arnošta

15. 11., 18:00 **Lehl u silnice a čekal**

Literární hudební večer – vzpomínka na život a dílo Františka Gellnera. Pořad dokumentuje životní pouť a básnickou cestu Františka Gellnera, který nerad používal opisy, volil jednoduché a přímé verše, z nichž mnohé mají charakter popěvku a byly zhudebněny. Vystoupí Radana Šatánková, Hubert Ličman, Ladislav Kokesch a Michaela Kokeschová – Kocourková a další.

Katolický lidový dům, Místek

17. 11., 9:00 **Perníkování**

Workshop pro všechny zájemce o moderní zdobení perníčků. Naučíte se krajkové metody z bílkové polevy, malování do sítě z jedlé krajky i další moderní barevné techniky.

19. 11., 9:00 **Sušenkování**

Workshop pro všechny zájemce o moderní zdobení sušenek.

24. 11., 16:00 **Pletení adventních věnců**

26. 11., 18:00 **Pletení adventních věnců**

7. 12., 9:00 **Festival dětských pěveckých sborů**

Faunapark

13. 11., 16:00 **Uspáváme broučky – lampionový průvod pro nejmenší**

Vyrobte si lampion, vybarvěte omalovánku broučka a uložte místní broučky k zimnímu spánku.

4. 12., 15:00 **Mikulášská stezka Faunaparkem**

Naučná stezka pro malé i velké o mikulášské tradici. Možná přijde i Mikuláš!

Náměstí Svobody Místek

19. 11., 8:00 **Farmářské trhy – zabižka**

Poslední letošní farmářské trhy se ponosou v duchu tradice domácí zabižky a vůně masných specialit.

Pivnice Zkušebna (ul. Heydukova)

24. 11., 18:00 **Beseda a poslechovka s Janem Rejzkem**

Známý pražský novinář a hudební kritik představí svou knihu pamětí Jste to vy? A pustí muziku, kterou jinde neuslyšíte.

Knihovna Baška

9. 11., 17:00 **Arnošt Vašíček – České tajemno**

Od magických rituálů v temném pravěku po nejnovější důkazy o UFO. Beseda českého spisovatele, scenáristy, cestovatele a milovníka záhad s videoprojekcí.

23. 11., 15:30 **Vánoční dílničky**

Výroba vánočních ozdob.

Hostinec U Čendy, Hodoňovice

5. 11., 15:00 **Cukrování 2022**

Tradiční kulinářská soutěž.

25. 11., 12:00 **Výstava nejlepších poštovních holubů**

Hrad Hukvaldy

27. 11. **Ondřejská pouť**

Tradiční pouť v doprovodu živé kapely.

INZERCE FMP 1938/02

SOŠ
Střední odborná škola,
Frýdek-Místek,
příspěvková organizace

Šťastná
volba
vzdělání

STUDIJNÍ A UČEBNÍ OBORY

- Automobilní
- Ekonomické
- Strojírenské
- Zemědělské

ZDARMA
Certifikáty
a řidičská
oprávnění

www.sosfm.cz

@sosfmcz

Frýdecko-místecké ulice – po kom se jmenují?

► Kateřina Janásová

Ulice Čelakovského

Při vyslovení jména František Ladislav Čelakovský se někteří z nás přenesou do školních lavic a spojí si jméno tohoto básníka, překladatele, redaktora a pedagoga s jeho nejznámějším dílem Ohlasy písní českých a Ohlasy písní ruských. Mnozí zase netuší, že písně Pocestný nebo Cikánova písťalka, které hrával Spirituál

U příležitosti stého výročí úmrtí Čelakovského vyšla poštovní známka s jeho portrétem.

kvintet na svých koncertech, jsou právě z Ohlasů a že jejich autorem je F. L. Čelakovský.

Narodil se 7. března 1799 ve Strakonici v rodině tesaře. Studoval na gymnáziu v Českých Budějovicích a Písku, na lyceu v Linci a pak na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze. Krátce byl vychovatelem, pak působil jako redaktor. V letech 1841–1849 pobýval ve Vratislavi a působil jako profesor slovanské literatury na tamní univerzitě. Měl celkem osm dětí ze dvou manželství, přičemž druhá žena, Bohuslava Rajska, zemřela ve stejném roce jako on – roku 1852. Hrob Čelakovského je v Praze na Olšanech. Poručníkem jejich dětí se stal spisovatel, novinář a politik Josef Václav Frič. Nejstaršího syna Ladislava, budoucího botanika, vychovával Jan Evangelista Purkyně.

František Ladislav Čelakovský je pokládán za jednoho z prvních básnických zjevů novodobé české literatury. Kromě již zmíněných Ohlasů vydal např. Mudrosloví národa slovanského v příslovích

František Ladislav Čelakovský

nebo Slovanské národní písně a další.

Čelakovského ulice, která začíná na konečné autobusu v Místku na Letné, zažívala nedávno čilý stavební ruch v podobě

výstavby nových bytových domů. V současnosti nad ní probíhají dokončovací práce na obchvatu Frýdku-Místku z Ostravy směr Frýdlant nad Ostravicí a opačným směrem. ■

INZERCE FMP 1944/01

INZERCE FMP 1843/10

**UŠETŘETE ZA OKNA I ENERGIE.
VYUŽIJTE SLEVOU
NA NOVÁ OKNA I DVEŘE**

Poptejte okna a dveře za výhodné ceny, které garantujeme až do konce měsíce. A ušetřete za okna i energie.

Akce platí do 30. 11. 2022

OBCHODNÍ KANCELÁŘE VE VAŠEM REGIONU:

OSTRAVA ostrava@pramos.cz, 775 591 346
OPAVA opava@pramos.cz, 775 591 357
NOVÝ JIČÍN novyjcicin@pramos.cz, 775 591 361
800 100 111, více na www.pramos.cz

PRAMOS

**SBĚRNÉ DVORY
s.r.o.**

VYKUPUJEME

- ZA HOTOVÉ PAPIR A AKUMULÁTORY
- PŘEVODEM NA ÚČET ŽELEZO A BAREVNÉ KOVY
- ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ
- VAŠE DOKUMENTY SKARTUJEME
A JEŠTĚ VÁM ZAPLATÍME!

Svazarmovská 88, FM, Bahno tel.: 558 434 321, 723 188 472
Ostravská 103, Sviadnov tel.: 558 655 075, 602 510 018
fax.: 558 655 607
J. Matěje 515, Brušperk tel.: 558 666 441, 606 476 330
Okružní ulice, Frýdlant n. O. tel.: 603 740 642, 724 314 646

e-mail: sbernedvory@seznam.cz
www.sbernedvory.cz

POMŮCKA: ABER, NAE, NANTES, OIL, TRODAT	NÁŠLAPNÁ VYBUŠNINA	ŠIROKÉ ÚDOLÍ		MILÁNSKÝ FOTBALOVÝ KLUB	SPZ NÁCHODA	TECHNICKÁ SPRÁVA SLUŽEB ZKR.	HEYERDAHLŮV ČLUN	OBRNĚNÝ TRANSPORTER ZKR.	SLEZSKÁ UNIVERZITA ZKR.	VOZKOVÝ CITOSLOVCE	NÁZEV NOSOVKY	INICIÁLY HEREČKY ISSOVE	CENTRÁLNÍ NERVOVÝ SYSTÉM ZKR.	ČÁROVÝ KÓD ZKR.		SLOUČENINNA JÓDU S JINÝM PRVKEM	MAĐAR ZÁSTAR.	ZVOLÁNÍ TOREADORA
MĚSTSKÝ ÚŘAD ZKR.			SEBEPO-ZOROVÁNÍ												JÁRMO			
ŘÍMSKÉ 4			1. DÍL TAJENKY DOLNÍ KONČETINY												VČELAŘSKÉ ZAŘÍZENÍ ZÁSTAR. ČÁST HMOTY			
FRANCOUZSKÉ MĚSTO												LEHKÉ						
LÉČIVÁ ROSTLINA					OLEJ ANGLICKY	VYTČENÁ CESTA							SEVERSKÝ OBR	ČÍNSKÝ LIT. SOUDCE ZÁBAVNÉ PÁSMO			SARMATÉ	VYDÁVAT ZVUK HODIN
	CITOSLOVCE BOUCHNUTÍ	ŠPIČKA ALE NĚMECKY										ČESKÝ VÝROBCE RAZÍTEK						
ZÁLIV ANGLICKY				OBYVATEL EVROP. OSTROVA HLÍNA								AMER. HUD. SKUPINA REVOL. ??? GUEVARA				PŘÍKLONKA ZASÉVAT		
INICIÁLY ZPĚVÁČKY BARTOŠOVÉ			ŠPATNOSTI PŘITAKÁNÍ				ZNAČKA KILOPONDU	OXID URANATÝ	ČLÁNEK ZKR.	JÍL SLOVEN.	SLECHTĚNÍ RÁSY MINISTER. OBRANY ZKR.				RYBÁŘOVA POTŘEBA ZÁKLADNÍ ŠKOLA ZKR.			
OBLOHA					2. DÍL TAJENKY													
JEDNOTKA HMOTNOSTI					AMERICKÁ KOSMICKÁ LOĎ							ČISTIT DO LESKU						

www.ocfrýda.cz

Tajenku křížovky **se jménem a adresou (bez tohoto údaje nebudete zařazeni do slosování)** zasílejte na adresu redakce: FM PATRIOT, S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek nebo na e-mail: krizovka@fmpatriot.cz **nejpozději do 28. listopadu**. Tři výherci obdrží dárkový poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda. **Výherci tajenky z minulého čísla jsou a poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda získávají: Daniel Polák, Radka Ručková a Jaroslav Kudláček z Frýdku-Místku.** Ceny výhercům doručíme.

INZERCE FMP - 1847/10

S financováním Chytře nyní ke standardním benefitům získáte i tři servisní prohlídky zdarma.

Vyberte si z nabídky prověřených ojetých vozů z programu **ŠKODA Plus** mladších 5 let s nájedem nižším než 250 000 km a získáte mimo jiné až **tři servisní prohlídky zdarma!**

Více informací najdete na skodaplus.cz nebo v naší autorizované prodejně. Mimo to vám rádi poradíme také online či telefonicky.

ŠKODA Financial Services

Úvěr. Leasing. Pojištění. Mobilita.

Váš autorizovaný partner programu ŠKODA Plus:

AUTODRUŽSTVO
Beskydská 704
738 01 Frýdek-Místek
Tel.: 730 588 246, 606 692 053
www.ado-autodruzstvo.cz

ŠKODA PLUS

Tři servisní prohlídky **zdarma**

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

Ilustrační fotografie

VOLITA
SERVIS

Neplatte zbytečně moc peněz a vysmějte se energiím do tváře!

Podzimní slevy!!!

 -30%	 -30%	 -30%
Nastavení oken a dveří	Promazání kování a těsnění	Výměna těsnění
 -30%	 -30%	 -30%
Výměna kování a komponentů	Výměna skla	a další...

Bezplatná profesionální servisní obhlídka

frydek.volltaservis.cz | +420 722 903 771

Zetka

ZDARMA K OBJEDNÁVCE!

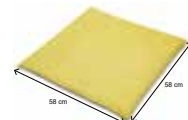
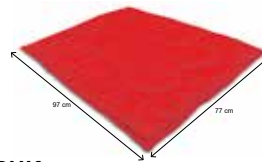
AKCE ŘÍJEN - PROSINEC

Rádi bychom Vám zpříjemnili chladný podzim a zimu. Ke každé objednané sedací soupravě **LUMCO** získáte **ZDARMA** dárek. Vše ve stejné potahové látce jako objednaná sedací souprava.

Můžete si vybrat, který z dárku se Vám hodí nejvíce:

1) PODLOŽKA PRO MAZLÍČKY

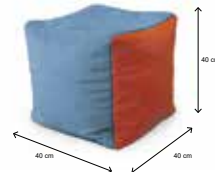
Myslíme na Vás, ale i na Vaše čtyřnohé miláčky. Proto bychom rádi obdarovali i je a dopřáli jim teplo a pohodlí. Na výběr máte ze dvou velikostí.

2) PUK

3) KOSTKA

Akce platí do 31. 12. 2022

Frýdlantská 612 (pod Kinem Petra Bezruče), **Frýdek-Místek**
www.nabytekzetka.cz

INZERCE FMP 1947/01

INZERCE FMP 1942/01

INZERCE FMP 1948/01

Obec Palkovice ve spolupráci se zájmovými organizacemi Vás zve na:

Předvánoční jarmark

All Brass Band
Děti MŠ a ZŠ Palkovice
Slavnostní rozsvícení stromečku
Kamila Polonyová s kapelou
Dechová hudba Palkovjanka
Divadelní hra Obecně prospěšná strašidla

Sobota 3.12. 2022 od 14:00
na prostranství před hasičskou zbrojnicí v Palkovicích

Vstupné: DOBROVOLNÉ Více informací na: www.palkovice.cz a www.facebook.com/ObecPalkovice